
SOME SOCIOLOGICAL ASPECTS REGARDING THE PHENOMENON OF CORRUPTION

Asist. univ. dr. Georgiana CIMPU*

*Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu

Abstract:

THIS ARTICLE ADDRESSES THE COMPLEX PHENOMENON OF CORRUPTION, HIGHLIGHTING ITS MULTIPLE FACETS AND DIMENSIONS. STARTING FROM THE DEFINITION OF THE CONCEPT, THERE ARE HIGHLIGHTED THE CHARACTERISTIC FEATURES OF CORRUPTION, THE FORMS IT CAN TAKE AND ITS EXTENT IN CONTEMPORARY ROMANIAN SOCIETY, THUS NOTING THE PERMANENT CONCERN OF SOCIOLOGY IN ORDER TO INVESTIGATING IN DEPTH THE CAUSES THAT LEAD TO THE COMMISSION OF FACTS OF CORRUPTION, AS WELL AS THE DEVELOPMENT OF EFFECTIVE STRATEGIES TO REDUCE THE SCOURGE OF CORRUPTION.

Keywords:

CORRUPTION, SOCIAL PHENOMENON, ACTS OF CORRUPTION, CORRUPT CONDUCT, CORRUPT

**Contact details
of the
author(s):**

Email: georgiana.cimpu@gmail.com

1. DELIMITĂRI CONCEPTUALE

Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, corupția reprezintă o abatere de la moralitate, de la cinste, de la datorie.¹

De asemenea, Dicționarul de sociologie definește corupția ca fiind o încălcare sistematică și nesancționată a normelor unei organizații ori instituții de către unii membri care, în virtutea faptului că dețin o anumită autoritate, utilizează resursele organizației cu destinații diferite de scopurile acestea.²

În timp ce acest termen, în epoca modernă, a fost utilizat cu trimitere la sistemul politic și administrativ, în perioada Evului Mediu, acesta făcea referire la putreziciunile ori descompunerea cărnii după deces, în procesul de dezintegrare, de aici originând și conotația principală a termenului din acea perioadă, referitoare la deteriorarea de natură spirituală și la decăderea morală.

¹ Dicționarul explicativ al limbii române, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, 2009, disponibil în format electronic pe <https://dexonline.ro/>, accesat la data de 10.06.2025.

² C. Zamfir, L. Vlăsceanu (coord.), Dicționar de sociologie, Ed. Babel, București, 1993, p.142.

1/2025

Sub aspect etimologic, termenul de corupție își are originea în latinescul *corruptio*, *-onis*, care se traduce prin: 1. *Abatere de la moralitate, de la cinste*; 2. *Depravare, desfrânare*. Rădăcinile acestui termen ar putea proveni de la verbul de origine latină *rumpere*, însemnând a rupe, așadar reprezentând o fisură, o fractură. Ruptura poate fi desemnată de încălcarea unei norme morale sau a unui cod de conduită ori a unei dispoziții de natură administrativă, cu mențiunea că cel care săvârșește această încălcare are ca scop obținerea pentru sine, pentru familie, prieteni sau grup social a unui folos care să constituie o recompensă directă.

Este foarte important de înțeles și, mai ales, de conștientizat, în același timp, că fenomenul corupției este unul extrem de extins în țările sărace și mai puțin dezvoltate, astfel că aceasta ajunge să consume extrem de mult din resursele și potențialul societăților respective.³

Prima definiție generală a corupției este cea dată de Transparency International, care o consideră a fi folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public, fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Convenția Națiunilor Unite a dus asta cu un pas mai departe, definind corupția ca abuzul de putere săvârșit în scopul obținerii unui profit personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, în sectorul public sau în sectorul privat.⁴

Totodată, în ultimii ani, în societatea românească se discută adesea despre „*mica corupție*”, prin aceasta înțelegându-se se acel sector din corupție care nu aduce atingere intereselor majorității indivizilor unui stat. În această categorie poate fi inclusă corupția unui cadru medical, a unui funcționar etc., care prin deciziile lor favorizează un individ sau grup de indivizi în detrimentul altora, dar acest gen de nedreptate este limitată în timp și spațiu. Sumele de bani vehiculate sunt de o valoare redusă. Mica corupție apare sub forma unor mici favoruri care se fac între un număr mic de persoane.⁵

Și la nivel legislativ există câteva documente internaționale și acte normative care incriminează și sancționează faptele de corupție. În acest sens, amintim, în primul rând, Convenția civilă asupra corupției, adoptată la Strasbourg la data de 4 noiembrie 1999⁶, care, în preambulul său, prevede că statele membre ale Consiliului Europei, celelalte state ale Comunității Europene, semnatare ale convenției, considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea unei uniuni mai strânse între membrii săi, conștiente de importanța întăririi cooperării internaționale în lupta împotriva corupției, subliniind faptul că fenomenul corupției reprezintă o amenințare gravă pentru supremația dreptului, a democrației și a drepturilor omului, echității și justiției sociale, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol funcționarea corectă și echitabilă a economiilor de piață.⁷

Totodată, potrivit Convenției ONU împotriva corupției, adoptată la New York la data de 31 octombrie 2003⁸, corupția constituie o amenințare pentru stabilitatea și siguranța societăților, subminând instituțiile și valorile democratice, valorile etice și justiția și compromițând dezvoltarea durabilă și statul de drept, fiind evidențiate legăturile existente între corupție și celelalte forme ale

³ https://www.ugb.ro/Juridica/Issue16ROEN/2._Efectele_si_consecintele_coruptiei_in_RO.Nita.RO.pdf, accesat la data de 10.06.2025

⁴ <https://www.transparency.org.ro/ro/content/ziua-internationala-anticoruptie>, accesat la data de 10.06.2025.

⁵ <https://cnas.ro/wp-content/uploads/2023/03/Material-informativ-despre-coruptie.pdf>, accesat la data de 12.06.2025.

⁶ Ratificată de România prin Legea nr. 147/2002.

⁷ Textul integral al Convenției este disponibil la <http://www.monitoruljuridic.ro/act/conventie-civila-din-4-noiembrie-1999-asupra-coruptiei-emitent-parlamentul-publicat-n-monitorul-oficial-nr-260-din-35349.html>, accesat de data de 14.06.2025.

⁸ Ratificată de România prin Legea nr. 365/2004.

criminalității, în special criminalitatea organizată și criminalitatea economică, inclusiv spălarea banilor.⁹

La nivelul țării noastre, Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție¹⁰ definește de manieră indirectă faptele de corupție, divizându-le în mai multe categorii de infracțiuni, precum:

- infracțiuni de corupție: luarea și darea de mită, traficul de influență, cumpărarea de influență;
- infracțiuni asimilate celor de corupție: stabilirea unei valori diminuate a unor bunuri aparținând operatorilor economici la care statul sau autoritatea administrației publice locale este acționar, comisă inclusiv în cadrul unei acțiuni de executare silită, reorganizare sau lichidare judiciară, acordarea de credite ori subvenții cu încălcarea normelor legale ori a normelor de creditare, folosirea unei funcții de conducere într-un partid sindicat ori patronat sau în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, în scopul obținerii unor foloase necuvenite.¹¹

Totodată, Codul penal (Legea nr. 286/2009¹²) incriminează și sancționează o serie de fapte de corupție, dintre care amintim următoarele: luarea de mită- art. 289, darea de mită- art. 290, traficul de influență – art. 291, cumpărarea de influență- art. 292 ș.a.¹³

Astfel, corupția poate fi definită drept un fenomen juridic¹⁴ și social complex, în care are loc imixtiunea sferei publice în cea privată, fiind favorizate interesele unor persoane care ocupă funcții publice, scopul fiind acela al obținerii unor interese de natură materială sau morală ori chiar a unui status social superior.

Fenomenul corupției are o serie de particularități și caracteristici care depind de regimul politic, de evoluția social-istorică, economică și culturală, de sistemul normativ și de starea morală și spirituală a unei societăți.¹⁵

2. TRĂSĂTURI CARACTERISTICE ALE FENOMENULUI CORUPȚIEI

Fenomenul corupției, prin prisma implicațiilor pe care le determină în societate, constituie o problemă socială, ale cărei modalități de manifestare consecințe negative și prejudicii morale tind să depășească sfera normalității sociale, căpătând aspecte patologice.¹⁶

Astfel, corupția reprezintă un fenomen care, prin amploarea sa și prin intensitatea ei, măsoară adevărata stare de legalitate, normalitate și moralitate din societate.¹⁷

Pot fi identificate, astfel, două tipuri de rețele în cadrul relațiilor de corupție. În primul rând, există „*rețeaua care corupe*” și care este reprezentată din acele persoane, grupuri sau organizații care,

⁹ Textul integral al Convenției este disponibil la <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/55623>, accesat de data de 14.06.2025.

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din data de 18 mai 2000, cu modificări și completări ulterioare.

¹¹ Textul integral al Legii nr. 78/2000 este disponibil la <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/22361>, accesat de data de 15.06.2025.

¹² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din data de 24 iulie 2009, cu modificări și completări ulterioare.

¹³ Faptele de corupției sunt prevăzute în Titlul V, Capitolul I- Infracțiuni de corupție, art. 289-294, art. 301, art. 308.

¹⁴ Pentru mai multe detalii referitoare la fenomenele juridice, a se vedea I. Vlăduț, *Introducere în sociologia juridică*, Ed. Ministerului de Interne, București, 1994, pp. 103-118.

¹⁵ L. M. Stănilă, *Sociologie juridică: curs universitar*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2023, p. 230.

¹⁶ D. Banciu, *Elemente de sociologie juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p.247.

¹⁷ L. M. Stănilă, *op. cit.*, p. 230.

folosind mijloace imorale și ilegale, încearcă să influențeze, să mituiască, să înșele anumite persoane ori grupuri care le promovează realizarea într-o manieră rapidă și profitabilă a scopurilor preconizate. În al doilea rând, este vorba despre „rețeaua care se lasă coruptă”, aceasta fiind reprezentată de acei indivizi, grupuri sau organizații care acceptă manevrele celor care îi corup sau care încalcă normele deontologiei profesionale în scopul obținerii unor avantaje de ordin material sau moral ori chiar a unor statusuri sociale.

Așadar, pot fi reținute ca trăsături ale fenomenului corupției următoarele:

- violarea regulilor și normelor care privesc interesul general existente într-o societate, la o anumită dată;
- fenomenul corupției are loc în cadrul unui schimb secret între politic și social și piețele economice;
- scopul urmărit prin astfel de fapte este acela de a oferi unor persoane ori grupuri anumite resurse ori acces la o serie de factori decizionali sau doar influențarea acestor factori;
- ca rezultat al acestor fapte, apar beneficii tangibile, materiale sau de altă natură pentru partea sau părțile implicate, corupția reprezentând o cauză a alterării morale a membrilor unei societăți sau grup social.¹⁸

De remarcat este și faptul că acest fenomen se întâlnește practic în orice societate, chiar și în cele cu îndelungată tradiție democratică. Afacerea Watergate (SUA, 1972) constituie un exemplu edificator în acest sens.¹⁹

3. FORME ALE CORUPȚIEI

Sub aspect criminologic, există numeroși factori în raport de care poate fi clasificată corupția, precum: timp, spațiu, reacția societății, amploare ș.a.

La rândul său, doctrina²⁰ distinge între trei tipuri diferite de corupție, și anume: sistematică, sporadică și ocazională.

Corupția sistematică este întâlnită în special la grade instituționale și în sfera politică, în cazurile în care piața ilegală a corupției atinge un nivel plenar.

Celelalte două forme ale corupției- corupția sporadică și corupția ocazională- se manifestă la nivel local, având un grad redus de difuzie, fără a duce la constituirea unei rețele specializate.

În lucrarea sa, Y. Mény²¹ arată că acest fenomen îmbracă următoarele două forme:

- corupția prin troc, care constă într-un schimb direct de favoruri de natură politică sau administrativă;
- corupția de schimb social, care are o formă indirectă și imprecisă, luând adesea forma unor așa-zise donații generoase făcute de o persoană, în speranța că va obține din partea alteia o contraprestație.

Totodată, Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la data de 27 ianuarie 1999²², împarte corupția în două tipuri: corupție activă și corupție pasivă.

Astfel, în art. 2, corupția activă a agenților publici naționali este descrisă drept fapta de a propune, de a oferi sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit unuia dintre agenții săi publici, pentru el sau pentru altcineva, pentru ca acesta să îndeplinească ori să se abțină de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcțiilor sale, atunci când fapta este săvârșită cu intenție.

¹⁸Y. Mény, *La Corruption de la République*, Ed. Fayard, Paris, 1992, p. 237.

¹⁹C. Zamfir, L. Vlăsceanu, (coord.), *op. cit.*, p.143.

²⁰L. M. Stănilă, *op. cit.*, p. 234.

²¹Y. Mény, *op. cit.*, p. 234.

²²Ratificată de România prin Legea nr.27/2002.

1/2025

La polul opus, potrivit art. 3, corupția pasivă a agenților publici naționali desemnează fapta unuia dintre agenții săi publici de a solicita sau de a primi, direct ori indirect, orice folos necuvenit pentru el sau pentru altcineva ori de a accepta oferta sau promisiunea cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale, atunci când o asemenea faptă este comisă cu intenție.

Totodată, în raport de sfera socială în care se manifestă fenomenul de corupție, poate fi vorba despre corupție de natură:

- profesională- se includ în această categorie majoritatea infracțiunilor de serviciu sau în legătură cu serviciul, fiind atinse toate palierele societății, cu consecințe grave asupra caracterului moral al indivizilor;
- economică- privește actele și faptele săvârșite de o serie de persoane, grupuri, organizații, asociații, societăți ori grupuri de interese economice în legătură cu derularea unor tranziții financiare, bancare, fiscale și vamale. Adesea, într-o astfel de schemă de corupție se regăsește și un element de extraneitate²³;
- politică- vizează ansamblul de acte și fapte care se abat atât de la moralitatea, cât și de la legalitatea care ar trebui să caracterizeze o persoană care exercită un rol politic.

4. ÎNTINDEREA CORUPȚIEI

În primul rând, se impune sublinierea faptului că fenomenul corupției, după cum am arătat, nu se limitează asupra unui domeniu al vieții sociale, din contră, aceasta afectează toate sferele sociale, fiind vorba despre un manifestare complexă, care impune o abordare sub mai multe fațete.

Astfel, dimensiunea statică ajută, prin sistemele care înregistrează infracțiunile de corupție, să fie cunoscută amploarea reală a acestui fenomen, precum și să fie identificate cauzele care au dus la comiterea unor astfel de delictе și efectele pe care le-au generat în societate. Totodată, pe această cale, poate fi evidențiată o anumită frecvență a unor astfel de fapte antisociale în anumite teritorii ori perioade.

Dimensiunea sociologică ajută la obținerea unei analize exacte privitoare la cauzele corupției, precum și la consecințele produse în sectoarele vieții sociale. Aceasta evidențiază și factorii de risc care există în anumite sectoare și domenii de activitate.²⁴

Dimensiunea normativă are în vedere principalele norme și sancțiuni din sfera dreptului penal care incriminează acele fapte considerate infracțiuni de corupție. Aceste prevederi legale conțin elemente referitoare la conținutul constitutiv al faptelor, anumite calități speciale ale subiecților activi, condițiile angajării răspunderii și pedepsele aplicabile în cazul comiterii unor astfel de fapte reprobabile.

Dimensiunea economică a corupției privește evaluarea costurilor și a consecințelor sub aspect economic pe care fenomenul corupției le provoacă într-o societate, aducând și o analiză calitativă și cantitativă a daunelor generate de corupție.

La fel de importantă este și dimensiunea psihologică a corupției, care analizează structura și personalitatea corupților și, respectiv, a corupătorilor, punând în lumină o serie de motivații și scopuri urmărite de aceștia, atunci când îmbrățișează o asemenea conduită.

În același timp, dimensiunea prospectivă, prin intermediul cercetărilor și organizațiilor care colectează și interpretează datele și informațiile privitoare la fenomenul corupției, oferă posibilitatea

²³ Pentru detalii cu privire la acest concept, a se vedea L.-M. Trocan, Elementul de extraneitate – factor de distingere a raporturilor de drept internațional privat față de raporturile de drept intern, în *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice*, nr. 3/2014, pp. 69-73.

²⁴ P. Buneci ș.a., *Sociologie juridică și devianță specială*, Ed. Fundației „România de Măine”, București, 2001, p. 138.

1/2025

de a identifica modul în care evoluează, stagnează sau, după caz, se reduce corupția, favorizând o cunoaștere în profunzime a acestei probleme cu care se confruntă în prezent, din ce în ce mai des, societatea românească.

CONCLUZII

Fără îndoială, corupția reprezintă un fenomen complex, care îmbracă forme variate și pentru a cărei stopare sunt necesare măsuri variate, atent gândite și planificate. Este definită adesea drept o încălcare sistematică a normelor unei structuri instituționale sau organizaționale, de către anumiți membri care, în virtutea puterii pe care o dețin în cadrul acesteia, utilizează resursele cu o destinație diferită de scopurile sale legitime. Într-o societate mereu aflată în schimbare, corupția, fie că este de natură profesională, economică sau politică, reprezintă o veritabilă provocare, acest flagel acaparând o largă sferă socială și atingând practic toate domeniile vieții sociale.

Alături de legislația românească, care incriminează și sancționează faptele reprobabile de corupție, sociologia contemporană denotă o permanentă preocupare pentru a combate și reduce acest fenomen nociv, care și-a pus amprenta adânc asupra societății, alterând moralitatea persoanelor care, din diverse motive, decid să adopte o conduită coruptă.

REFERENCES

- Banciu, Dan, Elemente de sociologie juridică, București, Ed. Lumina Lex, București, 2000
- Buneci, Petre, ș.a., Sociologie juridică și devianță specială, Ed. Fundației „România de Măine”, București, 2001
- Convenția civilă asupra corupției, adoptată la Strasbourg la data de 4 noiembrie 1999, ratificată de România prin Legea nr. 147/2002
- Convenția ONU împotriva corupției, adoptată la New York la data de 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr. 365/2004
- Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la data de 27 ianuarie 1999, ratificată de România prin Legea nr. 27/2002
- Dicționarul explicativ al limbii române, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, 2009, disponibil în format electronic pe <https://dexonline.ro/>, accesat la data de 10.06.2025.
- <http://www.monitoruljuridic.ro/act/conventie-civila-din-4-noiembrie-1999-asupra-coruptiei-emitent-parlamentul-publicat-n-monitorul-oficial-nr-260-din-35349.html>, accesat de data de 14.06.2025.
- <https://cnas.ro/wp-content/uploads/2023/03/Material-informativ-despre-coruptie.pdf>, accesat la data de 12.06.2025.
- <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/22361>, accesat de data de 15.06.2025.
- <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/55623>, accesat de data de 14.06.2025.
- <https://www.transparency.org.ro/ro/content/ziua-internationala-anticoruptie>, accesat la data de 10.06.2025.
- https://www.ugb.ro/Juridica/Issue16ROEN/2._Efectele_si_consecintele_coruptiei_in_RO.Nita.RO.pdf, accesat la data de 10.06.2025
- Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din data de 24 iulie 2009, cu modificări și completări ulterioare.
- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din data de 18 mai 2000, cu modificări și completări ulterioare.
- Mény, Yves, La Corruption de la République, Ed. Fayard, Paris, 1992
- Stănilă, Laura Maria, Sociologie juridică: curs universitar, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2023
- Trocan, Laura-Magdalena, Elementul de extraneitate – factor de distingere a raporturilor de drept internațional privat față de raporturile de drept intern, în Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice, nr. 3/2014, pp. 69-73
- Vlăduț, Ion, Introducere în sociologia juridică, Ed. Ministerului de Interne, București, 1994
- Zamfir, Cătălin, Vlăsceanu, Lazăr, (coord.), Dicționar de sociologie, Ed. Babel, București, 1993.